

BẢN TIN: THỊ TRƯỜNG CHỨNG KHOÁN PHÁI SINH VIỆT NAM QUÝ II/2022

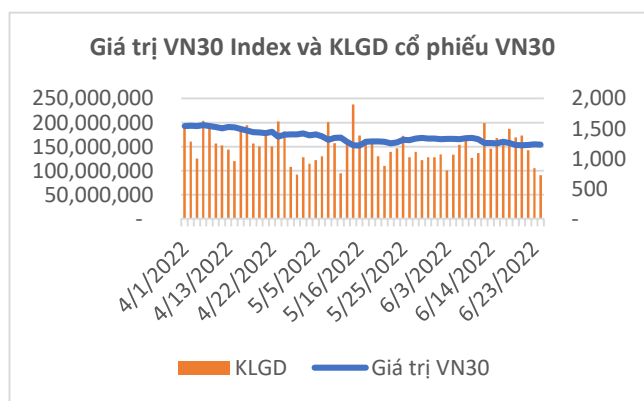
A. Bối cảnh kinh tế vĩ mô

*** Tiếp nối những khó khăn trong Quý I/2022, sang Quý II/2022 nền Kinh tế Thế giới tiếp tục đối mặt với nhiều khó khăn hơn. Vẫn là những biến số tiêu cực trước đây nhưng ở mức độ trầm trọng hơn, trong bối cảnh các biến chủng Covid mới vẫn lan rộng; sự bất ổn cùng các yếu tố nguy cơ, hệ quả tiêu cực từ những xung đột địa chính trị - kinh tế vẫn kéo dài. Lạm phát đình đốn (Stagflation), và Suy thoái (Recession) là những cụm từ bắt đầu được nhắc đến thường xuyên trong các Báo cáo phân tích của các tổ chức và chuyên gia uy tín thế giới. Các tổ chức quốc tế uy tín đều tiếp tục hạ dự báo về mức độ tăng trưởng toàn cầu năm 2022 với mức dao động từ 2,9 đến 3,1%, tỷ lệ lạm phát tại các nền kinh tế phát triển được dự báo ở mức 5,7%, còn các nền kinh tế đang phát triển và mới nổi là 8,7% trong năm 2022, cao hơn đáng kể so với dự báo đưa ra trước đó. Ngân hàng Trung ương các nước phát triển liên tiếp tăng lãi suất nhằm đẩy lùi tình trạng siêu lạm phát đang diễn ra.

Trước áp lực đến từ nhiều phía, nền kinh tế Việt Nam vẫn đạt được các thành tựu vô cùng ấn tượng: Tổng sản phẩm trong nước (GDP) Quý II/2022 ước tính tăng 7,72% so với cùng kỳ năm trước - mức tăng trưởng quý II cao nhất từ năm 2011 đến nay, cho thấy sự phục hồi tích cực của nền kinh tế Việt Nam. Tính chung 6 tháng, GDP tăng 6,42%, cao hơn tốc độ tăng 2,04% của 6 tháng đầu năm 2020 và tốc độ tăng 5,74% của 6 tháng đầu năm 2021. Lạm phát ở Việt Nam vẫn đang trong tầm kiểm soát. CPI bình quân quý II/2022 tăng 2,96% so với quý II/2021. Bình quân 6 tháng đầu năm, CPI tăng 2,44% so với cùng kỳ năm trước; lạm phát cơ bản tăng 1,25%; thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) và chỉ số PMI liên tục thiết lập các mức tăng kỷ lục mới; các chỉ tiêu cân đối vĩ mô được bảo đảm ổn định,...

*** Trong Quý II/2022, TTCK toàn cầu vẫn tiếp tục biến động mạnh theo hướng tiêu cực do các vấn đề kinh tế vĩ mô ngày càng bộc lộ những bất ổn hiện hữu và tiềm tàng, xung đột địa chính trị vẫn kéo dài dai dẳng, chứng kiến sự giảm điểm đối với các chỉ số các thị trường lớn như Dow Jones, S&P 500, Nasdaq, DAX, FTSE 100, CAC 40, Euro Stoxx 50, Hang Seng, KOSPI... Cá biệt có chỉ số S&P 500 kết thúc Quý II/2022 đã ghi nhận mức giảm gần 21% so với đầu năm 2022 - mức giảm mạnh nhất nửa đầu năm trong hơn năm thập kỷ qua (kể từ năm 1970). Tính riêng trong Quý II/2022 Chỉ số đã giảm 16%, mức giảm theo quý tồi tệ chỉ sau Quý IV/2008 (Cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu), Quý I/2020 (khủng hoảng do đại dịch Covid_19) và Quý III/2001 (bong bóng Dotcom).

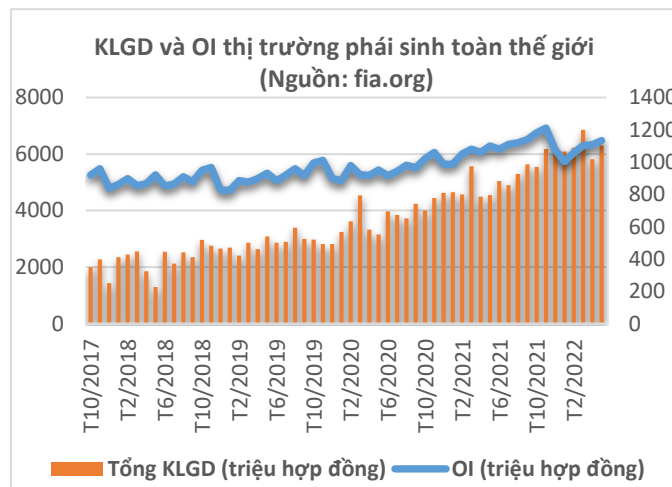
Trong Quý II/2022, chỉ số VN-Index và VN30 giao dịch kém sôi động trên nền thanh khoản giảm mạnh nhưng lại biến động mạnh theo hướng tiêu cực về điểm chỉ số trong xu hướng giảm (downtrend) dưới tác động của vòng xoáy tiêu cực đến từ thị trường chứng khoán thế giới, với mức dao động trong khoảng 1.530,95 điểm (cao nhất, ghi nhận trong phiên giao dịch ngày 04/4/2022) – 1.156,54 điểm (thấp nhất, ghi nhận trong phiên giao dịch ngày 17/5/2022) đối với VN-Index và 1.566,09 điểm (cao nhất, ghi nhận trong phiên giao dịch ngày 07/4/2022) – 1.203,51 điểm (thấp nhất, ghi nhận trong phiên giao dịch ngày 17/5/2022) đối với VN30. Phiên giao dịch ngày 30/6/2022, VN-

Index đóng cửa tại 1.197,60 điểm, giảm mạnh hơn -19.7% so với giá đóng cửa phiên giao dịch cuối cùng của Quý I/2022 (1.492,15 điểm), trong khi đó VN30 đạt 1.248,92 điểm giảm hơn -17.2% so với giá đóng cửa phiên giao dịch cuối cùng của Quý I/2022 (1.508,53 điểm). KLGĐ rổ VN30 đạt trung bình hơn 148,5 triệu CP/phiên, giảm mạnh -26,1% so với bình quân Quý I/2022.

*** Trên thị trường phái sinh toàn cầu, theo số liệu của FIA, tổng KLGD trong tháng 05/2022 đạt 6,3 tỷ hợp đồng, tăng 8,4% so với tháng 04/2022 và 38,6% so với tháng 5/2021. Đây là tháng có KLGD cao thứ 2, chỉ sau mức kỷ lục 6,85 tỷ hợp đồng vào tháng 3/2022. KLGD tháng 5 và 6/2022 đạt 12,12 tỷ hợp đồng. Phần lớn giao dịch đến từ các hợp đồng phái sinh trên chỉ số cổ phiếu (chiếm 75,7% tổng KLGD). OI cuối tháng 05/2022 là 1,13 tỷ hợp đồng.

Tiêu điểm Phái sinh thế giới:

- Ngày 27 – 29/4/2022: FIA tổ chức hội nghị thường niên về luật và tuân thủ (Law & Compliance Division Conference) nhằm cung cấp một diễn đàn để tìm hiểu và thảo luận các vấn đề pháp lý và quy định có ảnh hưởng đến sản phẩm phái sinh. Nội dung chương trình bao gồm các tiền lệ pháp lý và quy định hiện hành đang ảnh hưởng đến hợp đồng tương lai, hợp đồng quyền chọn và các thị trường phái sinh thanh toán tập trung.
- Ngày 26/5/2022: WFE công bố nghiên cứu với tiêu đề “CB và chất lượng thị trường”, nghiên cứu về hiệu quả của CB trong việc quản lý biến động thị trường. Nghiên cứu sử dụng dữ liệu của thị trường Mỹ trong năm 2020 khi dịch covid bắt đầu xảy ra, kết quả cho thấy hiệu quả rõ rệt của CB trong việc nâng cao chất lượng giao dịch.
- Ngày 06-08/6/2022: Triển lãm phái sinh quốc tế 2022 (International Derivatives Expo) được tổ chức – là nơi kết nối các nhà lãnh đạo, các đối tác cung cấp dịch vụ và các nhà hoạch định chính sách để cùng thảo luận về thực trạng và tương lai hướng đến của các sản phẩm phái sinh.
- Ngày 24/6/2022: FIA công bố KLGD của phái sinh trong tháng 5/2022. Cụ thể, khối lượng giao dịch phái sinh trên toàn thế giới trong tháng 5 đạt 6.3 tỉ hợp đồng, tăng 8,4% so với tháng 4 và tăng 38,6% so với tháng 5/2021. Theo đó, 5 tháng đầu năm 2022 ghi nhận KLGD của phái sinh tăng 31% so với cùng kì 5 tháng đầu năm ngoái.
- Ngày 27/6/2022: SGDCK phái sinh Đài Loan (TAIFEX) ra mắt 02 sản phẩm HĐTL thuộc lĩnh vực chất bán dẫn (Taiwan Semiconductor 30 Futures) và vận tải - vận tải biển (Shipping and Transportation Sector Futures) để đáp ứng nhu cầu thị trường ngày càng cao đối với các công cụ quản lý rủi ro theo ngành và mở rộng hơn nữa các sản phẩm phái sinh theo nhóm ngành.

B. Thị trường chứng khoán phái sinh Việt Nam

1. Sự kiện nổi bật

- Ngày 16/05/2022, Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam ban hành Quyết định số 61/QĐ-VSD về việc ban hành Quy chế bù trừ và thanh toán giao dịch chứng khoán phái sinh tại Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam, có hiệu lực từ 01/6/2022 thay thế Quyết định số 96/QĐ-VSD ngày 23/3/2017 của Tổng Giám đốc VSD về việc ban hành Quy chế ký quỹ, bù trừ và thanh toán chứng khoán phái sinh và Quyết định số 87/QĐ-VSD ngày 19/7/2018 sửa đổi, bổ sung Quy chế ban hành kèm theo Quyết định số 96/QĐ-VSD. Một số thay đổi chủ yếu qui định tại Quy chế này so với các Quy chế cũ như sau:
 - Thay đổi phương pháp tính giá thanh toán cuối cùng (FSP) của Hợp đồng tương lai (HĐTL) chỉ số VN30 từ "là giá trị đóng cửa của chỉ số cơ sở tại ngày giao dịch cuối cùng" thành "là giá trị trung bình số học giản đơn của chỉ số trong 30 phút cuối cùng của ngày giao dịch cuối cùng (bao gồm 15 phút khớp lệnh liên tục và 15 phút khớp lệnh định kỳ đóng cửa), sau khi loại trừ 3 giá trị chỉ số cao nhất và 3 giá trị chỉ số thấp nhất của phiên khớp lệnh liên tục". Hợp đồng tương lai chỉ số VN30 đầu tiên áp dụng phương pháp tính giá FSP này là VN30F2206 đáo hạn ngày 26/6/2022;
 - Loại trừ giá giao dịch thỏa thuận khi tính toán mức ký quỹ yêu cầu và tỷ lệ sử dụng tài sản ký quỹ trong phiên giao dịch cũng như khi tính giá thanh toán hàng ngày theo phương pháp bình quân gia quyền (trong trường hợp không có giá đóng cửa).
 - Đối với ký quỹ biến đổi (Variation Margin - VM): Vị thế hiện có trên tài khoản: Là chênh lệch giữa giá giao dịch được cập nhật trong phiên giao dịch (ngoại trừ giá của giao dịch thỏa thuận) với giá thanh

toán cuối ngày của ngày giao dịch liền trước (đối với vị thế đã có trên tài khoản từ cuối ngày giao dịch liền trước), hoặc với giá thanh toán mở vị thế (đối với vị thế vừa mở trong ngày). Mức ký quỹ yêu cầu và tỷ lệ sử dụng tài sản ký quỹ sẽ được tính mà loại trừ giá của giao dịch thỏa thuận. Trong khi theo qui định cũ: Vị thế hiện có trên tài khoản được tính là giá giao dịch được cập nhật trong phiên giao dịch với giá thanh toán cuối ngày của ngày giao dịch liền trước (đối với vị thế đã có trên tài khoản từ cuối ngày giao dịch liền trước), hoặc với giá thanh toán mở vị thế (đối với vị thế vừa mở trong ngày);

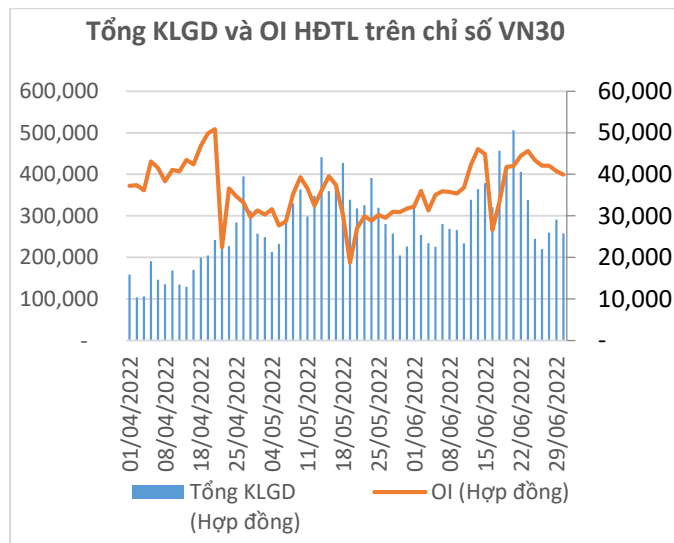
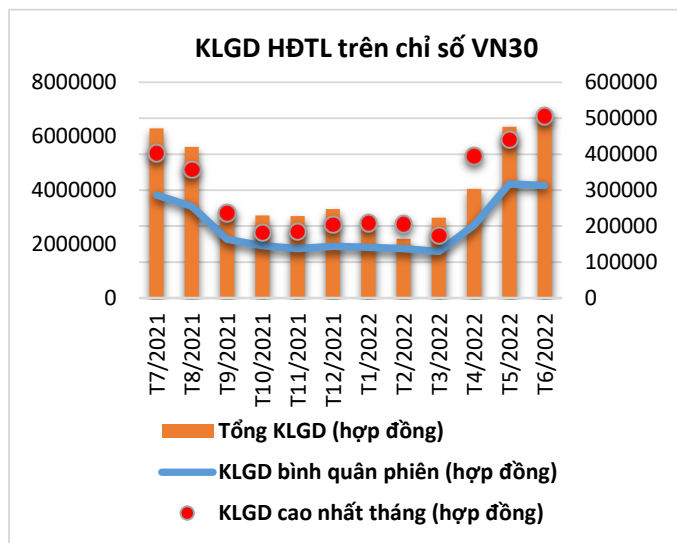
- Giá thanh toán cuối ngày (DSP) đối với Hợp đồng tương lai Trái phiếu Chính phủ (HĐTL TPCP) được quy định như sau: giá bình quân gia quyền (VWAP) của các giao dịch HĐTL TPCP khớp lệnh trong số 10 giao dịch được khớp cuối phiên giao dịch khớp lệnh liên tục sau khi đã loại bỏ giá cao nhất và giá thấp nhất nếu trong 30 phút cuối của phiên giao dịch khớp lệnh liên tục có từ 10 giao dịch trở xuống được khớp, không loại bỏ trong trường hợp có hơn 01 giao dịch cùng mức giá cao nhất hoặc thấp nhất; trong khi theo qui định trước đây thì: Trường hợp tính VWAP: VWAP của các giao dịch trong số 10 giao dịch cuối phiên sau khi đã loại bỏ giá cao nhất và giá thấp nhất nếu trong 30 phút cuối phiên có ít hơn 10 giao dịch được khớp.
- Ngày 20/05/2022 Sở Giao dịch Chứng khoán Việt Nam đã ban hành Quyết định số 20/QĐ-SGDVN về việc ban hành Quy chế Niêm yết và giao dịch Hợp đồng tương lai.
- Ngày 23/06/2022, Trung tâm lưu ký chứng khoán Việt Nam ban hành Quyết định số 84/QĐ-VSD về việc ban hành Quy chế thành viên bù trừ chứng khoán phái sinh tại Trung tâm Lưu ký Chứng khoán Việt Nam.

Trái ngược với thị trường chứng khoán cơ sở, trong Quý II/2022, TTCKPS Việt Nam giao dịch rất sôi động và tăng trưởng mạnh so với Quý I/2022 với tổng KLGD tăng hơn 119,8%. Tổng KLGD toàn thị trường đạt hơn 17,285 triệu hợp đồng, KLGD bình quân đạt 277.669 hợp đồng/phiên. Đáng chú ý, trong phiên giao dịch ngày 21/6/2022, TTCKPS đã ghi nhận con số 506.025 hợp đồng được giao dịch – đây là mức cao kỷ lục về khối lượng giao dịch trong một phiên kể từ khi khai trương TTCKPS VN tháng 8/2017 đến nay.

2. HĐTL Chỉ số VN30

Tổng số phiên giao dịch trong quý: 62 phiên.

KLGD cao nhất trong Quý II/2022 đạt 506.025 hợp đồng vào ngày 21/06/2022.

3. HĐTL TPCP 5 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 62 phiên
- Trong Quý II/2022, tổng KLGD của HĐTL TPCP 5 năm là 58.732 hợp đồng, OI cuối quý là 0 hợp đồng.

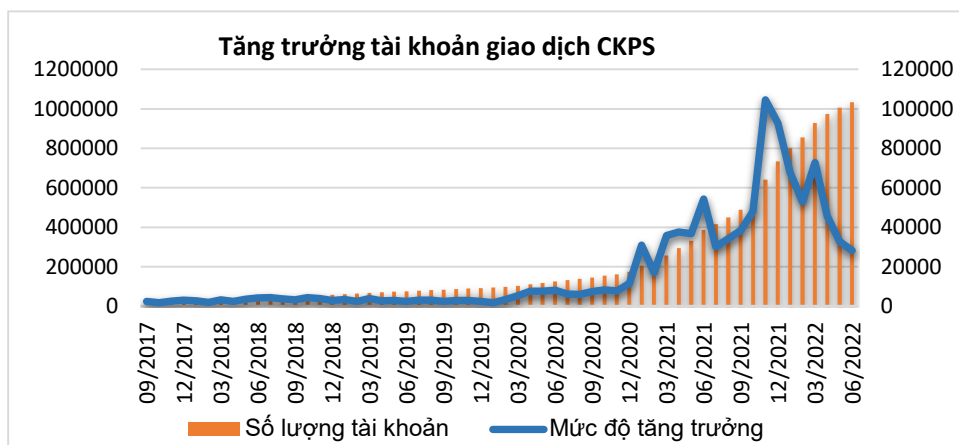
4. HĐTL TPCP 10 năm

- Tổng số phiên giao dịch trong quý: 62 phiên
- Trong quý II/2022, tổng KLGD của HĐTL TPCP 10 năm là 6.000 hợp đồng, OI cuối quý là 0 hợp đồng.

5. Cơ cấu nhà đầu tư TTCKPS

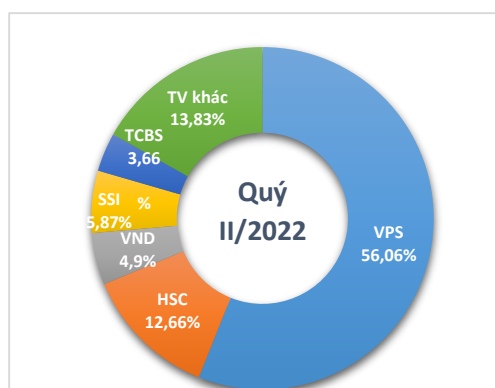
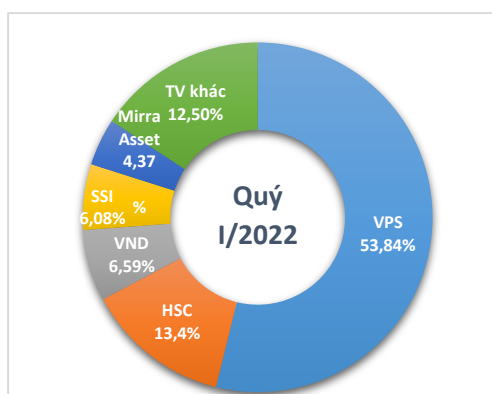
Số lượng các tài khoản giao dịch mở trên TTCKPS duy trì đà tăng trưởng bền vững kể từ thời điểm khai trương thị trường năm 2017. Tuy nhiên, nếu tính riêng từ đầu năm 2022 đến nay, số lượng tài khoản mở mới đã cho thấy sự chững lại và suy giảm mức độ tăng trưởng.

Đến hết Quý II/2022, số lượng các tài khoản trên TTCKPS đạt 1.034.141 tài khoản.

6. Thị phần môi giới CKPS

Tính đến hết ngày 30/6/2022, TTCKPS Việt Nam có 23 CTCK thành viên. Trong Quý II/2022, top 5 thị phần môi giới trên TTCKPS gồm VPS, HSC, SSI, VND, TCBS.

C. Thông tin tham khảo

- <https://www.world-exchanges.org/news/articles/world-federation-exchanges-new-research-finds-circuit-breakers-effective-tools-manage-volatility>
- <https://www.fia.org/resources/etd-volume-may-2022>
- [Tổng quan dự báo tình hình kinh tế thế giới Quý II và cả năm 2022 – General Statistics Office of Vietnam \(gso.gov.vn\)](https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2022/06/tong-quan-du-bao-tinh-hinh-kinh-te-the-gioi-quy-ii-va-ca-nam-2022/)
- [Fed tăng lãi suất mạnh nhất gần 30 năm - VnExpress Kinh doanh](https://www.vnexpress.com.vn/finance/2022/06/01/fed-tang-lai-suat-mạnh-nhất-gần-30-năm/)
- [GDP quý II/2022 tăng trưởng 7,72%, cao nhất trong hơn 10 năm \(baohinhphu.vn\)](https://www.baohinhphu.vn/kinh-te/2022/06/01/gdp-quy-ii-2022-tang-truong-7-72-cao-nhat-trong-hon-10-nam/)
- [GDP quý II/2022 tăng trưởng 7,72%, cao nhất trong hơn 10 năm \(baohinhphu.vn\)](https://www.baohinhphu.vn/kinh-te/2022/06/01/gdp-quy-ii-2022-tang-truong-7-72-cao-nhat-trong-hon-10-nam/)
- https://www.fia.org/events/law-compliance-division-conference?utm_source=FIASite&utm_medium=Top
- https://www.fia.org/events/international-derivatives-expo?utm_source=FIASite&utm_medium=Top
- https://www.taifex.com.tw/file/taifex/eng/eng11/TAIFEX%20Newsletter_Jun%202022.pdf
- <https://www.gso.gov.vn/du-lieu-va-so-lieu-thong-ke/2022/06/tong-quan-du-bao-tinh-hinh-kinh-te-the-gioi-quy-ii-va-ca-nam-2022/>
- <https://vn.investing.com/economic-calendar/interest-rate-decision-169>

*** Miễn trừ trách nhiệm pháp lý:

Tài liệu này thuộc bản quyền sở hữu trí tuệ của Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội (HNX). Việc sao chép hay in ấn lại một phần hay toàn bộ tài liệu này nhằm mục đích thương mại hoặc bất kỳ mục đích gì mà không được phép của Sở Giao dịch Chứng khoán Hà Nội đều bị coi là vi phạm bản quyền và bị ngăn cấm.

Sở giao dịch chứng khoán Hà Nội sẽ tiến hành mọi biện pháp cần thiết để đảm bảo tính chính xác của tài liệu. Các sai sót, nếu có, sẽ được điều chỉnh phù hợp. Tuy nhiên, các thông tin trong tài liệu này không phải tư vấn giao dịch và không đưa ra bất kỳ khuyến nghị đầu tư nào liên quan đến (các) sản phẩm được đề cập ở đây. HNX không chịu trách nhiệm đối với các thiệt hại trực tiếp, gián tiếp, vật chất hoặc phi vật chất có thể phát sinh từ việc sử dụng những thông tin trên.

Tất cả các luật và quy định hiện hành, từ các cơ quan có thẩm quyền trong và ngoài nước, phải được tuân thủ khi truy cập và giao dịch trên các thị trường tương ứng.